

Владимир ОСТОЈИЋ*

СЕМАНТИЧКО-ТВОРБЕНА СТРУКТУРА ТОПОНИМА У „ДРОБЊАЧКИМ ДАВИЈАМА И ПРЕСУДАМА 1872–1902”

Сажетак: У овом раду аутор указује на основне modele именована топонима у ексцерпираној лексичкој грађи из „Дробњачких давија и пресуда”. Грађу интерпретира из семантичког и творбеног аспекта. Садржај разматраног материјала диктираће методологију обраде. Даваће се групна обрада и вредновање топонима по семантичким и творбеним групама, без семантичке идентификације сваке ријечи понаосод.

Кључне ријечи: апелатив, географски термин, топоним, именована, семантика, творба, модели, деривати, сложенице

1. Ријеч Дробњак је име једног од најстаријих племена у Старој Херцеговини, означава племенску територију и становништво које живи на тој територији. Основни је извор за праћење генезе историјскојезичких кретања на територији завичаја Вукових предака, развоја и промјене у структури топонима и путева богаћења народне лексике и фразеологије. Прворазредни је изворник за праћење и упознавање старијих именованих образаца, односно топонимске и антропонимске грађе, која се реализује на датој језичкој територији. Ту су дошле до изражаја тачне информације о творбеним ликовима.

У овом раду дајемо све топониме посвједочене у „Дробњачким давијама и пресудама 1872–1902” (у даљем тексту „Дробњачке давије”), па затим и њихову структурно-семантичку анализу, с посебним

* Др Владимир Остојић, Никшић

освртом на творбу ријечи. Овдје топониме посматрамо по групама, без семантичке идентификације сваке ријечи понаособ. Темељно разумијевање семантичке вриједности творбених модела топонима прави је пут за разумијевање многих нејасних топонима (Лома, 2016: 15).

Овдје ћемо указати на богатство и слојевитост географских апелатива, односно термина у „Дробњачким давијама”. Наводимо их у форми како су тамо забиљежени. Појединачни апелативи у њима одсликавају човјекову саживљеност са поднебљем, са разноврсном конфигурацијом тла на коме човјек битише. Посматрамо их из семантичког и творбеног аспекта. Обично се називи ове врсте посматрају из етимолошког и семантичког аспекта. Етимолошко посматрање идентификује основно значење ријечи, а без познавања истог тог елемента не може се говорити ни о семантичкој идентификацији. Нема, дакле, оштре границе између ова два типа идентификације (Вујичић, 1982: 191).

2. О ТОПОНИМИМА ИЗ СЕМАНТИЧКОГ АСПЕКТА

Семантичкој класификацији прикупљеног ономастичког материјала може се приступати на разне начине. Више аутора у словенској топономастици бавило се класификацијом топонима из семантичког аспекта. Називи су различито класификовани. Давани су и критички осврти на неколико класификација различитих аутора. Број и врста топонима условљени су специфичностима саме грађе, која намеће начин класификовања. Сваки од њих носи одређене недоумице при повлачењу граница између апелатива и термина или, на примјер, при разграничењу по припадности назива некој групи. Један број назива може, на примјер, истовремено припадати различитим подгрупама. Међутим, свако разврставање грађе јасније потврђује да су у основи највећег броја топонима географски апелативи и термини. Такво стање топономастичког материјала о коме говоримо само по себи намеће и методолошки приступ при проучавању топономастичке грађе. Ради систематичности и прегледности, а надасве ради свеобухватности топономастичких група, грађу смо разврстали на следећи начин:

1) географски називи мотивисани физиогеографским својствима тла,

2) топоними мотивисани људском материјалном културом и

3) топоними антропонимског и патронимичког поријекла.

Нећемо давати понаособ информације о свим семантичким и творбеним ликовима посвједоченим на територији завичаја Вукових предака у другој половини 19. вијека. Дајемо групну обраду и вредновање свих топонима по семантичким и творбеним групама, уз дескриптивно и поредбено представљање, што подразумева примјену компаративно-историјског метода (Лома, 2016: 13). Рад је посвећен структурносемантичкој анализи, с посебним усмјерењем на творбене морфеме. Семантичкој анализи подвргнуте су само оне тополексеме које су у тексту посвједочене и изван топонимастичке употребе као апелативна лексика. Слиједи главнина семантичких именованих образаца.

2.1. ГЕОГРАФСКИ НАЗИВИ МОТИВИСАНИ ФИЗИОГЕОГРАФСКИМ СВОЈСТВИМА ТЛА

а) Айелайиви у ѿојонимији

Географска терминологија у „Дробњачким давијама” има сва обиљежја и карактер осталог лексичког материјала забиљеженог на подручју које је у овом изворнику заступљено. Изворна снага и виталност житеља поднебља завичаја Вукових предака видљива је у свакодневном народном изразу и говорењу. Из конфигурације дробњачког терена, терена завичаја Вукових предака, који чине планински масиви, кањони, бројна узвишења, удубљења и равни, изњедрили су одговарајућу терминологију за сваки дјелић своје територије. Из материјала који овдје наводимо читује се изванредна семантичка изнијансираност:

Бара, Кам, Плоче, Ждријело, Мрџин, Криш, Језеро, Продо, Лаз, Мајдан, Криш, Греде, Мрамор, Шљеме, Јаз, Грлић, Лаз, Таван, Језера, Главица, Шкрка, Гај, Долина, Планина, Сѿијене, Камен, Брда, Влака, Рѿи, Сѿрана, Присоје, Прло, Врѿи, Коса, Јама, Корѿио, Поље, Пољана, Превѿија, Вала, Тор, Торуна, Вал, Врх.

б) Тојономасѿичке мѿшафоре

Велика Дробњачка котлина са колоритним кањонима ријека: Таре, Буковице, Комарнице, Бијеле, Шавника, Љутице, литицама и пећинама, усјецима и пропланцима, па затим пространа језерска

висораван са богатим потоцима, језерима, понорницама и дурмиторски врхови мотивисали су житеље овога поднебља да именују сваки крајак, сваку стопу земље. У недостатку географских термина који настају непосредно, служиле су им најразличитије метафоре, које настају посредно на основу сличности, да именују и вјерно одсликају конфигурацију дробњачког тла (Цицмил-Реметић, 2010: 93):

Ждријело, Шљеме, Брадаче, Војник, Сџруї, Главичина, Скакавица, Лица, Плеће, Гребник, Грлић, Врайнице, Коњска љава, Коцове љавичине, Кравица, Тодорова љава, Сџудено, Слађуша, Сировац, Смрдавац, Ледник, Љуџица. Добри до, Засаг, Почивало, Кук, Коњ, Корийа, Коџина, Међед, Седло, Сџожина, Сурдуй, Шкрка, Лонац, Пискуша, Гребенак.

в) Топоними мотивисани водним објектима

Ову групу чине једночлани и двочлани топоними. Први су истоветни са називом од којег су постали, као, на примјер, *Бара* — „стајаћа вода на истоименој ливади”. Други тип чине хидроними структурирани од детерминатива и идентификатора:

Баре, Мокро, Извор, Поџок, Понорница, Воџице, Комарница, Језера, Понори, Точила, Локве, Водойој, Водојажина, Локвине, Појиџије, Љуџица, Јаз, Зелени вир, Тврди џоџок, Извор џиџоник, Врела, Горњи извори.

ј) Називи џо мјесту, џоложају и џеоџрафским особинама џиерена

Голе урвине, Добро село, Превии, Оруица, Пиџомине, Прикрајци, Крчевине, Пискуша, Заврх, Понорница, Придојине, Међужваље, Заречје, Продо, Пруџаиш, Голо брдо, Междо, Нудо, Прикрајци, Добри до, Кршевиџа обручина, Прлине, Шкрке, Доња селиџиџа.

г) Називи џо облику, величини, џо доји и некој друџој особини

Сировац, Повијарац, Смрдавац, Ледник, Главице, Лучице, Криџањ, Љуџица, Околиџиџа, Оџиџри крш, Окуџња долина, Дебели крш, Слађуша, Мали вал, Велики вал, Црни камен, Главичина, Сџудено, Црвено ждријело, Бијела, Сњијежница, Окруџла долина, Велени вир, Мала џрадина, Велика џреда, Велика џеђина, Дебели омеђак, Црни камен, Дебели омеђак.

ђ) Називи фитономској њоријекла

Боровац, Грабовица, Грабосјечина, Којривњак, Зуква, Буковица, Јасиковац, Церово, Јаворовача, Јаворово дрво, Јасенице, Крушка, Крушевице, Вишњица, Рейишије, Пајраишишије, Зовина, Трешња.

е) Називи зоонимској њоријекла

Ови топоними су настали од имена домаћих и дивљих животиња, а неријетко и од имена птица и њихових пребивалишта. Топонимске метафоре су у другом дијелу вишечланих назива, у првом дијелу се налазе детерминатори у придјевској форми назива животиња. Конфигурација овог планинског подручја погодна су тло за станишта многих дивљих животиња, а неријетко и за јаче птице. Такви су примјери:

Кође ждријело, Кобиља љава, Коњска љава, Кравица, Кобиловац, Кођача, Кобилишија, Којишињак, Зечја њољана, Зечја њећина, Вучја љавица, Орловача.

ж) Називи одређених односа њрема друђим њојонимима

Ово је једна од мањих група назива, секундарног су постанка, детерминисани топонимима у окружењу и у функцији су оријентира у простору (Маринковић, 2002: 105). Називи ове групе обилежавају односе најчешће супротним придјевима (велики, мали) према објектима из непосредне близине:

Велики вал, Мали вал, Велико језеро, Мало језеро, Велики криш, Мали криш, Горња дијела, Доња дијела, Горња буковица, Доња буковица, Доња Селишија, Велика ѡреда, Горње њоље, Мала ѡрадина, Велика њећина.

2.2. ТОПОНИМИ МОТИВИСАНИ ЉУДСКОМ МАТЕРИЈАЛНОМ КУЛТУРОМ

а) Имена у вези са сѡочарсѡвом и земљорадњом

Културну стратификацију једнога говорног подручја највјеродостојније одсликава ономастика. Разноврсност ономастичких назива обавјештава нас о тамошњем начину живота. Дробњачка котлина,

језерска висораван и богати дурмиторски пашњаци привлачили су сточаре да се тамо настањују и да се уз гајење стоке баве неким видовима земљорадње, донекле и неким занатима, а на уском дијелу долином Таре и воћарством. Називи у „Дробњачким давијама” мотивисани овим областима људске дјелатности својеврсна су разгледница живота и рада житеља овога краја.

У ову скупину укључена су у топонимију имена мотивисана људском материјалном културом. Ту се налазе, прије свега, топоними у вези са сточарством и земљорадњом. Ријеч је о називима који се тичу сточарских објеката, појмова у вези са узгојем стоке, њиховим смјештајем и боравком на пашњацима, у селима и на катуњима или у планини. У области земљорадње именују се вртови, оранице, њиве и сл.:

Забравље, Коњушница, Коњ, Кошаришће, Кошарине, Поишће, Појашће, Букалишће, Закос, Коришо, Кошар, Пландишће, Прокос, Тор, Каџун, Торина, Говеђача, Сџаја, Комуница, Кабловача, Врш, Гувно, Жишо, Јечам, Млини, Њиве, Балића њиве, Косаничка њива, Ђурова њива, Орнице, Поље, Ограда, Дуванишће, Дивљака, Равна њива, Цвијове орнице, Цвијовина, Расадник, Павловића орнице, Мишове орнице.

б) Вјерски објекти и сакрално у топонимији

Вјерски и сакрални објекти мотивисали су микротопониме у „Дробњачким давијама”. Неки односи према тим објектима мотивисали су двочлане називе у виду припадности земљишта рјеђе цркви, а чешће свештенству или посебан однос према сакралном (Маринковић, 2002: 114):

Црква, Црквена љавица, Гробрље, Симов гроб, Мрамор, Појов до, Појово љоле.

Предлошко-падежна веза код + генитив типа: *Код цркве, Код гробља, Код Симова гроба*, врши функцију топонима и у простору се објекат с именом у генитиву јавља као оријентир (Обрадовић, 2017: 78).

2.3. ТОПОНИМИ МОТИВИСАНИ ВЛАСТИТИМ ИМЕНИМА И ПРЕЗИМЕНИМА

а) Називи антропонимској њоријекла

Антропоними у функцији топонима најчешће су у облику присвојних придрјева на *-ов/-ев* и *-ин* уз апелатив и географски термин:

Радосављева њива, Нудов до, Божова њорина, Шолова међа, Тодорове љавице, Неђељкова њива, Миков омар, Рамово ждријело, Ђурова њива, Милин врљ, Радин њод, Ђуричин до, Грозанина ливада, Босиљина љреда.

б) Називи љаљронимичкој њоријекла

Врло су често заступљени двочлани називи дати према патронимима, гдје је посесивни генитив у првом дијелу синтагме, а апелатив и географски термин у другом дијелу:

Башића њиве, Сљанића бара, Башовића љора, Гора Шула Радулова, Мировића њиве, Пељковића комун, Савовића међа, Иванишевића љувно, Жуљића селина, Зорановића шуме, Радовића љавице, Бијелића зидине, Башовића ливада.

в) Називи неантропонимској и нељронимичкој њоријекла

Бодуљово дрдо, Коњска љава, Косове љавичине, Ковачево дрдо, Кодља љава, Ковачева љреда, Прољонске љродоли, Јаворово дрдо, Бијовске сљране, Превишка удуљ, Глачка орница, Крушевачки љрлић, Сљељачке шуме, Превишки љуљ.

3. СТРУКТУРНО-ТВОРБЕНА АНАЛИЗА

Да би се наслутила семантичка вриједност неког топонима, морамо га прво уклопити у одговарајући творбени модел. Разумијевање творбених топономастичких образаца омогућава разумијевање многих нејасних топонима и топономастичких цјелина. То је прави пут потпуном разумијевању нејасних топонима (Лома, 2013: 15–17).

Најједноставнији начин именовања објеката настаје процесом топонимизације лексике из лексичког фонда географских апелатива и термина (тип: *Бара, Ољока, Рљи, Врх*). Бројни су начини

именовања у виду двочланих синтагми у којима атрибут у форми и функцији придјева у првом дијелу поближе објашњава апелатив (*Ошџири криш*, *Велика њећина*, *Кршевиџа обручина*). Атрибутска одредба придружена је топономастичком апелативу као дистинктивни елемент у којему је лексички садржај новоименоване ријечи у односу на објекат именован само апелативом или било којим другим детерминатором у првом синтагматском дијелу.

У новонасталим изведеним ријечима од апелатива и афикса као творбених морфема у основном морфему — апелативу је лексички садржај нове ријечи, а у афиксима је разликовна функција географског објекта са истом основном морфемом.

Ексерцирпирани топониме из „Дробњачких давија” разматраћемо преко класификације по творбеним моделима.

3.1. ТОПОНИМИ СА АПЕЛАТИВОМ У ТВОРБЕНОЈ СТРУКТУРИ

а) Једночлани њојоними

Релативно велика је заступљеност неизведених топонима, а од афиксалних, суфиксални топоними су у знатној предности у односу на префиксалне и суфиксално- префиксалне.

Једночлани неизведени њојоними, односно њојонимизирани ајелативи

Најједноставнији начин творбе је с нултим суфиксом. Ови називи су настали топонимизацијом разнородних апелатива:

Бара, Кам, Плоче, Ждријело, Криш, Језера, Лаз, Мајдан, Грета, Шљеме, Таван, Лица, Глава, Сџруџи, Плеће, Влака, Криш, Шкрка, Коса, Јаз, До, Сџрана, Бријеџи, Прло, Понор, Рџи, Омар.

У афиксалним називима лексички морфем је основни дио, а афикси су диференцијални елементи, имају разноврсну функцију. Префикси са иницијалном позицијом одређују положај објекта у односу на друге географске објекте, а суфикси са својом иницијалном позицијом у разликовној су функцији у односу на објекте који у свом основном дијелу имају заједничку лексему.

У зависности од творбеног поступка, односно од творбених морфема који конституишу дериват, топоними се групишу на: топониме са суфиксалном творбом, топониме са префиксалном творбом и топониме са суфиксално-префиксалном творбом.

Суфикси у процесу творбе немају своје посебно значење, али имају структурални садржај. Ипак, они као структурални творбени елементи у називе уносе значењске нијансе диференцирајући објекат у простору. У одређеном времену и на одређеном простору суфикси могу бити изразито продуктивни иако им је број у топонимији ограничен.¹ У групи једночланих суфиксално изведених топонима, један број суфикса детерминише основу и у смјеру деминутивности и аугментативности и сл. Међу овим дериватима издваја се творбени модел именичка основа + наставак:

Ледин-ак, Сѿан-ишиѿе, Понор-(н)ица, Камен-ица, Алиш-(н)ица, Драѿиш-(н)ица.

Нешто је рјеђе у основи придјев:

Љуѿи-ица, Слађ-уша, Будечев-ица, Смрдав-ац, Сиров-ац,

па затим и модел: глагол + суфикс: *Окол-ишиѿа, Скавав-ац.*

Обични су и придјеви изведени суфиксима *-ов/-ев* у којима ријеч у основи именује локалитет по неком својству: *Боров-ац, Буков-ица, Јаворов-ача, Грабов-ица.*

Суфикси у споју са придјевском основом немају топономастичко обиљежје. Структурирани топоними именују локалитет према особини коју носи основа. У именима овога типа придјевски дио има двојну функцију — функцију детерминације и функцију идентификације, односно функцију именовања објекта и функцију недостајућег апелатива (Маринковић, 2002: 130–131), као на примјер: *Бареново, Церово, Бадуѿово, Грѿурево.* Ови називи су настали топонимизацијом придјева. Нешто су рјеђи придјеви у функцији за именовање: *Сѿудено, Мокро.*

¹ О суфиксима као творбеним елементима, као и о осталим моделима творбе топонима види студију Ј. Маринковић и тамо наведену литературу (2002: 123).

Код префиксалних твореница осим префикса *за-*, који је заступљен у неколико примјера: *Заноја, Засада, Зарјечје, Завине*, јављају се и два примјера са префиксом *ѝро-*: *Продо, Продоли*.

Својом иницијалном позицијом, за разлику од суфикса, префикси имају већу аутономију, садржајно су богатији, а у конкретном случају знатно мање фреквентни.

И префиксално-суфиксални модел творбе нашао је запажено мјесто међу топонимским дериватима. Топоними овога творбеног модела изгледају овако:

О-врчев-аи, О-круѝал-аи, За-рјеч-је, По-вијар-аи, При-крај-ци,

гдје префикс са својом иницијалном и суфикс са својом финалном позицијом одређује положај објекта у односу на друге географске објекте и идентификује и одваја објекте од осталих са заједничком лексичком морфемом.

δ) Вишечлани ѝојоними

У топонимима „Дробњачких давија” вишечлани топоними су заступљени као синтагме компоноване од придјевско-диференцијалног и именско-идентификационог члана и као предлошко падежне синтагме. Њихова структура је, дакле, детерминатив (конгруентни атрибут) + идентификациони члан (апелатив или дериват од апелатива):

Црвено ждријело, Дуѝи до, Кучина ѝећ, Сѝари мѝињ, Мали вал, Велики вал, Црни камен, Дубоки до, Проѝонски ѝродоли, Велика ѝећина, Шумнаѝа ѝлавица, Добро село, Мала ѝрадина, Превишки удуѝ, Мала каѝа, Ошѝри криш, Дебели криш, Окруѝле долине, Суво ѝоље, Горње ѝоље, Мала ѝрадина, Мала каѝа, Голе урвине, Велика ѝреда, Зелени вир, Дебели омећак, Црни камен, Кришевиѝа обручина.

Топономастичку функцију у испитиваном тексту има и предлошко-падежна веза код + генитив у примјерима:

Код колибе, Код мрамора, Код руйчаѝе, Код извора, Код коѝара.

У конструкцијама овога типа предлогом *код* означава се близина појму који се узима у конструкцијама као оријентир (Обрадовић, 2017: 78).

в) Сложенице

Топонимске сложенице су састављене од двају коријенских морфема. Једне су без спојног вокала: *Међужваље*, *Малоїлавац*, *Трјосјечине*, а друге су са спојним вокалом: *Вукодо*, *Суводо*, *Бојомоља*.

Обично су у „Дробњачким давијама” називи са именским основама, односно независне сложенице са два апелатива у функцији једног назива (*Вукодо*) и зависне сложенице одредбеног (*Суводо*) и допунског (*Бојомоља*) карактера.

3.2. ВЛАСТИТА ИМЕНА У ТВОРБЕНОЈ СТРУКТУРИ ТОПОНИМА

а) Једночлани *ѿојоними* образовани од *анѿројонима*

Забилежили смо само два топонимска суфикса у овом моделу топонимске структуре, и то: *-ац* (*Баренов-ац*, *Шишков-ац*) и *-ица* (*Алиш-(н)ица*, *Будечев-ица*).

б) Двочлани *ѿојоними* образовани од *анѿројонима*

Ови топоними су структурирани од присвојних придјева антропонимског поријекла и апелатива или деривата од апелатива:

Радосавове њиве, *Ђурова њива*, *Неђељкова њива*, *Грјуров обор*, *Пејрова међа*, *Шорова међа*, *Радин ѿод*, *Милин врѿ*, *Босељина ѿреда*, *Ђуричин до*, *Грозданина ливада*, *Тодорова ѿлавица*, *Божова ѿорина*.

У функционисању су код присвојних придјева само суфикси *-ов/-ев* и *-ин* (в. т. 4а).

в) Творба *ѿојонима* од *друѿих ѿојонима*

Забилежили смо неколико вишечланих топонимских синтагми структурираних од детерминатора у чијој је функцији придјев изведен од другог топонима наставком *-ски*: *Грлић крушевачки*, *Орница ѿлавачка*, *Превиишки удуѿ*, *Пројонски ѿродоли*.

И овдје се јавља конструкција код + генитив у функцији топонима: *Код велике њороли, Код шумовийої удуїа, Код заобљене ілавице.*

4. ЗАКЉУЧАК

Из досадашњег разматрања семантичке и творбене структуре топонима у „Дробњачким давијама” могу се потврдити са опште-словенског подручја познати начини и модели именовања и творбе топонима.

Најстабилнији семантички слој представљају географски називи условљени физиогеографским својствима тла, а унутар ове групе семантичка подгрупа географских апелатива и термина, док су у групи топонима мотивисаних људском материјалном културом вјерски објекти и сакрални у топонимији на семантичком рубу ономастике. Далеко су најбројнији случајеви и начин именовања у форми двочланих синтагми, гдје се уз географски апелатив и термин (идентификациони члан) додаје нека одредница (детерминатив — конгруентни атрибут) у циљу потпуне ономастичке обавијештености, о изгледу, величини, облику, боји, положају и сл.

Повелики је број топонима фитонимског поријекла, гдје се у називу увијек ради о поименичавању придјева од фитонима (*Градовица, Буковица, Јаворовача*).

Скупину топонима мотивисаних зоонимима у називима сачињавају двосложне синтагме у којима се као детерминатив јавља име од домаћих, рјеђе од дивљих животиња, а у идентификатору метафора географског апелатива и термина. Најчешћу функцију у структури топонима у „Дробњачким давијама” имају присвојни придјеви на *-ов/-ев* и *-ин*, у првом дијелу, уз географски апелатив и термин у другом дијелу двочлане синтагме: *Тодорова ілавица, Радосављеве њиве, Буричин до*. Усамљен је примјер гдје се на властитом име или од њега изведени придјев додаје суфикс *-ски* (*Бижовске сїране*).

Најчешће у форми двочланих синтагми је назив дат према патронимицима. Као детерминатив је посесивни генитив у једнини или множини уз географски апелатив и термин у другом дијелу синтагме (*Башовића њива, Савовића међа, Иванишевића ївно*).

У разматрању грађе из структурног аспекта уочава се да је носилац ономастичке обавијести код једночланих основа морфема која

упућује на објекат. Други дио — морфемски суфикс своди се на идентификацију и раздвајање термина за који је везан од географског објекта у окружењу са истом основом. Сасвим је другачија ситуација са двочланим топонимима. Носилац основне ономастичке обавијести је именица, односно географски апелатив и термин.

Творбена структура разматраних топонима може се свести на:

а) лексички морфемски дио (*Бара, До, Криш*),

б) суфиксалне творенице у којима суфикс са својом финалном позицијом идентификује дати топоним од осталих топонима са заједничким морфемским дијелом (*Боровац, Градовица*),

в) префиксалне творенице у којима префикс са својом иницијалном позицијом детерминише положај датог топонима у односу на друге географске објекте (*Зарјечје, Засаг, Продо*),

г) суфиксално-префиксалне творенице у којима су суфикси и префикси са својим одговарајућим функцијама (*При-крај-ци, При-дој-ине*),

д) сложенице које су настале срастањем двају коријенских морфема различитих функција у независној и зависној функцији одредбеног или допунског карактера (*Вукодо, Суводо, Бојомоља*),

ђ) бројне двочлане називе са специфичним функцијама творбених морфема, придјевским диференцијалним и именским идентификационим чланом (*Црвено ждријело, Ошћри криш, Суво јоље*).

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Ајдановић, 2017: Милан Ајдановић, *Савремена српска географска терминологија сџраној јоријекла*. Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 389.
- [2] Бошковић, 1978: Радосав Бошковић, *Одабрани чланци и расјраве*. Титоград: ЦАНУ, стр. 491.
- [3] Вујичић, 1976: Драгомир Вујичић, *Из ономастике, лексикологије и дијалектологије*. Титоград: УНИРЕКС, стр. 215.
- [4] Вујичић, 1982: Драгомир Вујичић, *Хидроними (водна имена) у лијевом сливу Дрине*. Сарајево: АНУБиХ, стр. 225.
- [5] Вуковић, 1976: Јован Вуковић, *Топоними и ајелативи*. Титоград: Прва југословенска ономастичка конференција, ЦАНУ, 21–24.
- [6] Вуковић, 1938–1939: Јован Вуковић, *Говор Пиве и Дробњака*. Београд: Јужнословенски филолог XVII, стр. 1–113.
- [7] Маринковић, 2002: Јаворка Маринковић, *Микројонимија дујановачкој и јрешевској краја*. Београд: Ономатолошки прилози XV, стр. 1–170.

- [8] Обрадовић, 2017: Мирјана Обрадовић, *Оїлед о тоїонимији села Смиљевце у Левчу*. Београд: Ономатолошки прилози XXIV, стр. 73–88.
- [9] Станић, 1990–1991: Милија Станић, *Ускочки речник I и II*. Београд: Научна књига.
- [10] Цицмил-Реметић, 2010: Радојка Цицмил-Реметић, *Тоїонимија Пивске йланине*. Београд: САНУ, стр. 265.
- [11] Шимуновић, 1975: Петар Шимуновић, *Тоїонимија оїшока Брача*. Супетар, стр. 318.
- [12] Шиц, 1994: Јозеф Шиц, *Геоїрафска йтерминологија срїскохрвайскої језика*. Горњи Милановац — Београд, стр. 125.

Vladimir OSTOJIC

SEMANTIC-FORMATIVE STRUCTURE OF TOPONYMS
IN DROBNJAČKE DAVIJE I PRESUDE 1872–1902

Summary

From the previous consideration of the semantic and formative structure of toponyms, the ways and models of naming and creating toponyms known from the general Slavic area can be confirmed. The most stable semantic layer is represented by geographical names conditioned by the physiogeographical properties of the soil, and within this group by a subgroup of geographical appellatives and terms. By far the most numerous are cases and ways of naming in the form of two-membered syntagms which achieve complete onomastic information about the configuration of the soil. Two-membered syntagms are most often given names after patronymics. There is a large number of toponyms of phytonymic and zoonymic origin.

The formative structure of the considered toponyms can be reduced to: lexical morpheme part, prefixal, suffixal, suffixal-prefixal nouns and compounds. Numerous two-membered names complete the creative models of toponyms known in science.

Key words: appellative, geographical term, toponym, naming, semantics, formation, models, derivatives, compounds